

**ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
MEKANSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

**MARDİN-BATMAN-SİİRT-ŞIRNAK HAKKARI
PLANLAMA BÖLGESİ 1/100.000 ÖLÇEKLİ
ÇEVRE DÜZENİ PLANI
PLAN DEĞİŞİKLİĞİ RAPORU**

1. GİRİŞ

Çevre Düzeni Planları dengeli ve sürekli kalkınma amacına uygun olarak ekonomik kararlarla ekolojik kararların bir arada düşünülmesine imkan veren, rasyonel doğal kaynak kullanımını sağlamak üzere kalkınma planları ve varsa bölge planları temel alınarak yapılan ve tarım, turizm, konut, sanayi, ulaşım vb. genel arazi kullanım kararlarını, politika ve stratejilerini belirleyen, bölge veya havza bazında hazırlanan, plan hükümleri ve plan açıklama raporuyla bütün olan üst ölçekli fiziki planlardır.

Mardin-Batman-Siirt-Şırnak-Hakkâri Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı (ÇDP) 2040 yılını hedef alarak; bölgenin tarihi, kültürel ve doğal değerlerini koruma-kullanma dengesi gözetilerek sürdürülebilir kalkınmasını amaçlamaktadır. Çevre düzeni planı ile planlama bölgesinin ekonomik, sosyal ve fiziksel gelişmesi öngörülürken doğal, tarihi ve kültürel değerler ile bölgenin ekolojik yapısının korunması esas alınmaktadır. Bunun yapılabilmesi için bölgenin sosyal, demografik, fiziksel ve ekonomik olarak düzenli ve dengeli gelişmesinin sağlanması, kamu yatırımlarının bölgenin ekonomik ve sosyal yapısına göre dengeli bir şekilde dağıtılması amaçlanmıştır.

Planlama Bölgesini oluşturan Mardin, Batman, Siirt, Şırnak ve Hakkâri İlleri; ülkemizin güneydoğusunda bulunmakta olup "Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi"nde tamamı Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesindeki illerden oluşan "6. Kademe Gelişmiş İller Grubu"nda yer almaktadır. Altıncı kademede yer alan iller ekonomik ve sosyal göstergelerin önemli bir kısmı bakımından diğer kademelerde yer alan illere göre daha düşük değerler sergilemektedir. Grup, tarımsal üretimin gelişmişlik grupları arasında dağılımı itibariyle en son sırada bulunmaktadır.

2. PLAN DEĞİŞİKLİĞİNİN GEREKÇELERİ

Danıştay 6. Daire'nin 2012/7302 esasına kayden Bakanlığımız aleyhine açılan davada 05/04/2017 tarihli karar ile "davaya konu 7.3.4. plan notu açısından; dava konusu işlemin yürütülmesinin durdurulması" na karar verilmiştir.

Danıştay 6. Daire'nin 05/04/2017 tarihli kararına yönelik yapılan incelemeler ve değerlendirmeler neticesinde; yürütülmesinin durdurulmasına karar verilen 7.3.4 numaralı plan hükmüne ilişkin yürürlükteki planda 7.3.4 numaralı bir plan hükmünün bulunmadığı, anılan karar örneğinde söz konusu hükmün 7.34 numaralı hüküm olduğu ve bahse konu karar örneğinde yer alan gerekçeler incelendiğinde ise söz konusu hükmün Mardin-Batman-Siirt-Şırnak-Hakkari Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli ÇDP'ye askı sürecinde gelen itirazlar sonucunda, 02/08/2013 tarihli ve 24/04/2014 tarihli onamalarla düzenlenen "7.26 Bu plan ile belirlenen kararların yanı sıra ihtiyaç olması halinde güvenlik, sağlık, eğitim vb. sosyal donatı alanları, büyük kentsel yeşil alanlar, kent veya bölge/havza bütününe yönelik her türlü atık bertaraf tesisleri ve bunlarla entegre geri kazanım tesisleri, arıtma tesisleri, sosyal ve teknik alt yapı, belediye hizmet alanı, mezbaha, karayolu, demiryolu, denizyolu, havaalanı, baraj, enerji iletimine ilişkin kullanımların alt ölçekli planları, bu planın koruma, gelişme ve planlama ilkeleri doğrultusunda, Bakanlığın uygun görüşü alınmak kaydıyla ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri dikkate alınarak, çevre düzeni planı değişikliği yapılmaksızın ilgili idaresince bu

planın ilke ve esasları çerçevesinde hazırlanır. Onaylanan planlar sayısal ortamda veri tabanına işlenmek üzere Bakanlığa gönderilir. Söz konusu tesisler/tesis alanları amacı dışında kullanılamazlar. Yakma veya düzenli depolarının yanı sıra fiziksel/kimyasal/biyolojik önileme ünitelerini içeren entegre atık bertaraf veya geri kazanım tesislerinin yer seçiminde, atığın en yakın ve en uygun olan tesiste bertaraf edilmesi ilkesi çerçevesinde, bölgenin atık miktarı dikkate alınarak ilgili kurum ve kuruluşların görüşü doğrultusunda tesisin yer seçimi belirlenir." hükmü olduğu anlaşılmıştır.

3. MARDİN-BATMAN-SİİRT-ŞIRNAK-HAKKARİ PLANLAMA BÖLGESİ 1/100.000 ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANI DEĞİŞİKLİĞİ KARARLARI

Danıştay 6. Daire'nin 2012/7302 esasına kayden Bakanlığımız aleyhine açılan davada verilmiş olan 05/04/2017 tarihli "yürütülmesinin durdurulması" kararının, 14.06.2014 tarih ve 29030 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği ve "Mardin-Batman-Siirt-Şırnak-Hakkari Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli ÇDP" amaç, ilke ve stratejileri çerçevesinde incelenmesi neticesinde;

1/100.000 ölçekli ÇDP'de değişiklik gerektiren yatırım kararları ile gerektirmeyen yatırım kararların birbirinden ayrılması, ÇDP değişikliği gerektiren hususların plana işlenmesinin sağlanması ve plan hükümlerine açıklık getirilmesi amacıyla 1/100.000 ölçekli ÇDP Plan Hükümlerinin,

-7. Genel Hükümler başlığı altında yer alan 7.26 numaralı plan hükmü "Bu plan ile belirlenen kararların yanı sıra ihtiyaç olması halinde güvenlik, sağlık, eğitim vb. sosyal donatı alanları, büyük kentsel yeşil alanlar, kent veya bölge/havza bütününe yönelik her türlü atık bertaraf tesisleri ve bunlarla entegre geri kazanım tesisleri, arıtma tesisleri, sosyal ve teknik alt yapı, belediye hizmet alanı, enerji iletimine ilişkin kullanımların alt ölçekli planları, bu planın koruma, gelişme ve planlama ilkeleri doğrultusunda, Bakanlığın uygun görüşü alınmak kaydıyla ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri dikkate alınarak, çevre düzeni planı değişikliği yapılmaksızın ilgili idaresince bu planın ilke ve esasları çerçevesinde hazırlanır. Onaylanan planlar sayısal ortamda veri tabanına işlenmek üzere Bakanlığa gönderilir. Söz konusu tesisler/tesis alanları amacı dışında kullanılamazlar. Yakma veya düzenli depolarının yanı sıra fiziksel/kimyasal/biyolojik önileme ünitelerini içeren entegre atık bertaraf veya geri kazanım tesislerinin yer seçiminde, atığın en yakın ve en uygun olan tesiste bertaraf edilmesi ilkesi çerçevesinde, bölgenin atık miktarı dikkate alınarak ilgili kurum ve kuruluşların görüşü doğrultusunda tesisin yer seçimi belirlenir" şeklinde düzenlenmiş,

-7. Genel Hükümler başlığı altına "7.48 Bu planda gösterilen enerji-sulama altyapısı dışında bu planın onayından sonra D.S.İ Genel Müdürlüğü tarafından yapılacak baraj yatırımlarına ilişkin imar planları ilgili kurum ve kuruluşların uygun görüşü olması kaydı ile ilgili idaresince hazırlanır ve onaylanır. Onaylanan planlar sayısal ortamda veri tabanına işlenmek üzere Bakanlığa gönderilir." hükmü ilave edilmiştir.